

Sadarbība ar OECD

Publicēts: 02.09.2020.

OECD Prasmju stratēģija

[Skatīt vairāk](#)

KAS IR OECD?

Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD) ir 1961. gadā dibināta starpvaldību organizācija, kas apvieno 35 attīstītākās pasaules valstis, tai skaitā arī 22 ES dalībvalstis. Organizācijas mērķis ir atbalstīt ekonomisko izaugsmi, veicināt nodarbinātību, paaugstināt dzīves kvalitāti, uzturēt finanšu stabilitāti, atbalstīt citu valstu ekonomisko attīstību, kā arī sekmēt tirdzniecības pieaugumu. Nozīmīgs ekonomiskās attīstības veicinātājs OECD darbības vadlīnijās ir izglītība. Izglītības loma tiek skatīta kā ekonomikas dzinulis un instruments konkurētspējas un dzīves kvalitātes uzlabošanai, kā galvenais ilgtspējīgas un visaptverošas attīstības virzītājspēks.

Organizācijas pamatvērtības ir plurālistiska demokrātija, kas balstās uz likuma varu un cilvēktiesību ievērošanu, atklātas un caurskatāmas tirgus ekonomikas principiem un ilgtspējīgu attīstību.

LATVIJA UN OECD

Latvijas dalība OECD ir viena no valsts ārējās ekonomiskās politikas prioritātēm, taču iestāšanās šai organizācijā nekad nav uzskatīta par galamērķi. Būtiskāks ir arī tas ieguldītais darbs un sasniegtie rezultāti dažādās izpētes jomās - tostarp, izglītībā un zinātnē - kurš ir bijis iespējams, sadarbojoties ar OECD vēl pirms tiešas dalības pašā organizācijā.

Latvija īsteno dalību OECD starptautiskajos izglītības salīdzinošajos pētījumos jau kopš 1998. gada. Vēsturiski šo sadarbību pamatā īstenoja Latvijas Universitāte un tajā esošais Izglītības pētniecības institūts.

Pamatojoties uz Baltijas valstu kopīgo deklarāciju, 1998. gadā OECD paziņoja par Baltijas reģionālās programmas izveidi.

2013. gada 15. oktobrī OECD Padomes sēdē Parīzē tika apstiprināta Latvijas iestāšanās sarunu "Ceļa karte", kas noteica Latvijas pievienošanās plānu organizācijai, t.sk. tehniskās pievienošanās sarunas 21 OECD komitejā.

Šobrīd plāns ir veiksmīgi izpildīts - 2016. gada 18. aprīlī Latvija saņēma pēdējās OECD komitejas atzinumu par Latvijas gatavību pievienoties organizācijai. Līdz ar to Latvija ir saņēmusi pozitīvus formālos atzinumus katrā no 21 komitejas, kurā tika vērtēta Latvijas atbilstība OECD standartiem un labajām praksēm. Līdz ar to, saskaņā ar iestāšanās sarunu „Ceļa karti”, OECD tehniskās sarunas par Latvijas pievienošanos bija noslēgušās.

2016. gada 2. jūnijā Latvijas Republikas Ministru prezidents Māris Kučinskis un OECD ģenerālsēkretārs Anhels Gurija Parīzē parakstīja Līgumu par Latvijas pievienošanos OECD, kuru 16. jūnijā atbalstīja Saeima.

2016. gada 1. jūlijā Latvija kļuva par pilntiesīgu OECD dalībvalsti, iesniedzot Latvijas pievienošanās rakstu Francijas valdības deponitārijā.

[Infrografika "Latvija un OECD"](#) (LR Ārlietu ministrija)

[OECD mājaslapa](#)

LATVIJAS IEGUVUMI NO DALĪBAS OECD

Latvijai dalība OECD nozīmē pieeju plašai un daudzpusīgai ekspertīzei, kas palīdzēs politikas veidotājiem izvēlēties piemērotākus risinājumus, lai Latvija kļūtu par valsti, kurā cilvēkiem ir labāki dzīves apstākļi. Latvijai būs iespēja mācīties no OECD dalībvalstu pozitīvās pieredzes, tāpat arī kļūdām, identificējot iespējami labākus pasākumus un instrumentus savu ekonomiskās politikas mērķu sasniegšanai. Vienlaikus dalība OECD pozitīvi ietekmē starptautisko kredītreitingu, veicina ārvalstu tiešo investīciju pieaugumu, kā arī veicina tiešos ekonomiskos sakarus ar visām OECD dalībvalstīm.

Izglītības un zinātnes jomā OECD sniedz iespēju vērtēt un uzlabot Latvijas izglītības sistēmas un zinātnes kvalitāti un efektivitāti. Vienlaikus tā ir iespēja attīstīt un pilnveidot Latvijas izglītības un zinātnes jomā strādājošo pētniecības potenciālu un kapacitāti.

Dalība starptautiskos izglītības pētījumos veicina izglītības politikas izstrādi, rīcībpolitikas ieviešanu un vēlāku tās ietekmes izvērtēšanu. Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) 2016. gada janvārī ir uzsākusi dalību sešos starptautiskos izglītības kvalitātes pētījumos, kuri skar dažādus izglītības līmeņus. Pētījumi skar izglītojamo sasniegumu novērtēšanu, izglītības sistēmas indikatoru apzināšanu, mācību vides izpēti, zinātņu doktoru karjeras gaitu apzināšanu, augstākās izglītības iestāžu pārvaldības un personāla vadības modeļu efektivizāciju. Vairāk par šiem projektiem lasiet sadaļā [Projekts "Dalība starptautiskos izglītības pētījumos"](#).

OECD izglītības eksperti pēta ne tikai pirmskolas, vispārējās un augstākās izglītības procesus, bet arī pieaugušo kompetences. Piemēram, pētījumā OECD PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) piedalās 33 valstis, tajā tiek pētīta pieaugušo lasītprasme, rēķinātprasme, problēmu risināšanas prasmes kā arī IKT (informācijas un komunikācijas tehnoloģiju) prasmes. Latvija iepriekš PIAAC nepiedalījās, bet šobrīd tiek vērtēta iespēja uzsākt dalību pētījumā 2018. gadā. Dalībai ir paredzēti ES Struktūrfondu līdzekļi.

IZM SADARBĪBA AR OECD KOMITEJĀM

Jau Latvijas pievienošanās OECD procesa laikā, gan arī šobrīd Izglītības un zinātnes ministrija ir atbildīga par sadarbību ar divām OECD komitejām, kuras strādā izglītības un zinātnes jomā: ar Izglītības politikas komiteju (EDPC) un Zinātnes un tehnoloģiju politikas komiteju (CSTP).

Ministrija piedalās arī citu OECD komiteju darbā (kopumā organizācijā ir 21 komiteja), kā piemēram, Ekonomikas un attīstības izvērtēšanas komitejā, Nodarbinātības un sociālo lietu komitejā.

PRIORITĀRIE VIRZIENI SADARBĪBAI AR OECD IZGLĪTĪBAS JOMĀ

1) Visu pakāpju izglītības vides kvalitātes paaugstināšana, aptverot šādas tematiskās jomas:

- izglītības satura attīstību, kas veicina indivīdu zināšanu, kompetenču un prasmju attīstību un nostiprināšanu;
- mācībspēku sākotnējās izglītības un profesionālas kompetences pilnveides jautājumus, kas nodod šo izglītības saturu izglītojamiem;
- mūsdienīgas izglītības vides (plašākajā nozīmē) un izglītības procesa nodrošināšanu, kas veicina satura uztveri un apguvi,
- iekļaujošās izglītības principa iedzīvināšanu, kas paredz vienādu iespēju neatkarīgi no izglītojamo vajadzībām un spējām, mantiskā, sociālā stāvokļa, rases, tautības, dzimuma, reliģijas un politiskās pārliecības, veselības stāvokļa, dzīvesvietas un nodarbošanās pieejamā, cenošā un atbalstošā vidē;
- augstākās izglītības starptautiskās konkurētspējas veicināšanu, attīstot studiju programmas ES valodās un veicinot mācībspēku mobilitāti, ārvalstu mācībspēku piesaisti;
- reformu izglītības jomā īstenošanas pieredzes apmaiņu ar OECD dalībvalstīm, jo Latvija gatava ne tikai saņemt informāciju un OECD analītisko atbalstu, bet arī dalīties ar savu pieredzi, pieņemot, ka valstīm ar līdzīgu ekonomikas struktūru un demogrāfiskajiem izaicinājumiem, būtu interesanta Latvijas pieredze reformu izglītības jomā īstenošanā.

2) Vērtībizglītībā balstītu indivīda profesionālo un sociālo prasmju attīstība dzīvei un konkurētspējai darba vidē, aptverot šādas tematiskās jomas:

- radītos apstākļus un vidi, kas ļautu indivīdam izvēlēties atbilstošu turpmākās profesionālās attīstības ceļus;
- atbalsta mehānismus mācības pamešanas riskam pakļautajiem un izglītību neieguvušajiem,
- sabiedrības izglītības līmeņa paaugstināšanu un nodarbinātības veicināšanu, t.sk. ārpus formālās izglītības pasākumu ietvaros;
- izglītojamo pilsoniskās līdzatbildības un sabiedriskās aktivitātes sekmēšanu;
- profesionālo un transversālo prasmju attīstību augstākajā izglītībā un mācīšanās rezultātu (learning outcomes) novērtēšanu.

3) Izglītības kvalitātes monitoringa attīstība Latvijā, aptverot šādas tematiskās jomas:

- dalību OECD starptautiskajos izglītības pētījumos, attīstot starptautiski salīdzināmos rādītājus, kā arī veicinot cilvēkresursu prasmju attīstību strādāt ar starptautiskajiem pētījumiem;
- nacionālā līmeņa izglītības kvalitātes uzraudzības indikatoru noteikšana, analizējot t.sk. citu OECD dalībvalstu pieredzi;
- resursu pārvaldības efektivitātes uzlabošanu nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī, attīstot izglītības iestāžu institucionālo izcilību.

PRIORITĀRIE VIRZIENI SADARBĪBAI AR OECD ZINĀTNES JOMĀ

Zinātnes konkurētspējas un eksportspējas veicināšana, aptverot šādas tematiskās jomas:

- zinātniski-pētnieciskās kapacitātes stiprināšanu, veidojot konsolidētu pētniecības sistēmu ar spēcīgiem zinātniskajiem institūtiem un universitātēm kā zināšanu centriem ar atvērtu zinātnes infrastruktūru;
- dalību starptautiskajos pētījumos zinātnes jomā, veicinot Latvijas sekmību projektu konkursos un rezultātu publicitāti;
- cilvēkkapitāla attīstību zinātnē un inovācijās, mazinot cilvēkkapitāla aizplūšanu, veicinot tā iesakņošanu un vienlaikus – zinātniski-pētniecisko institūciju un zinātnieku grupu starptautisko tīklošanas un sadarbību.

OECD IZGLĪTĪBAS EKSPERTU PREZENTĀCIJAS

Šajā sadaļā iespējams iepazīties ar OECD izglītības ekspertu sagatavotajām prezentācijām, kuras tika demonstrētas IZM rīkotajā seminārā 2016. gada 20. maijā. Semināra laikā notika iepazīšanās ar OECD izpētes rezultātiem, īpaši izskatot jautājumus par Latvijas pirmsskolas izglītību un bērnu aprūpi, pamatizglītību un vidējo izglītību, tai skaitā arī par profesionālo izglītību. Pasākuma pirmajā daļā OECD pārstāvji prezentēja Ziņojumu un rekomendācijas Latvijai, bet IZM sniedza pārskatu par īstenotajām un plānotajām reformām. Semināra otrajā daļā OECD eksperti, ministriju un pašvaldību pārstāvji diskutēja par nacionālā līmenī aktuālajiem jautājumiem izglītības kvalitātes uzraudzības sistēmas attīstībai pirmsskolas izglītībā un bērnu aprūpē.

Seminārā uzstājās OECD Izglītības un prasmju direktorāta Politikas ieteikumu un īstenošanas nodaļas vadītājs Ričards Jelands (Richard Yelland), nodaļas analītiķis Marko Kols (Marco Kools) un Agrīnās bērnības un skolu nodaļas politikas analītiķe Klēra Šebrižža (Claire Shewbridge), savukārt IZM pārstāvēja valsts sekretāre Līga Lejiņa, valsts sekretāra vietniece, Izglītības departamenta direktore Evija Papule un valsts sekretāra vietniece - Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktore Gunta Arāja.

Ričards Jelands: "Izglītības uzlabošana Latvijā. Pieņemot izaicinājumu"

Richard Yelland: "[Improving Education in Latvia. Meeting the Challenge](#)" (.pdf)

Marko Kools: "Agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes pieejamības, kvalitātes un taisnīguma uzlabošana"

Marco Kools: "[Improving Access, Quality and Equity at ECEC](#)" (.pdf)

Klēra Šebrižža: "OECD rekomendācijas koherentas novērtējuma sistēmas ieviešanai"

Claire Shewbridge: "[OECD Recommendations to develop a coherent evaluation and assessment framework](#)" (.pdf)

OECD PUBLIKĀCIJAS IZGLĪTĪBAS JOMĀ

OECD ZIŅOJUMS "IZGLĪTĪBA LATVIJĀ. VALSTS IZGLĪTĪBAS POLITIKAS IZVĒRTĒJUMS" EDPC IETVAROS

Ziņojums tapis, lai izvērtētu Latvijas izglītības sistēmas atbilstību OECD standartiem. To veidojot, OECD eksperti vairākkārt tikās ar Latvijas izglītības ekspertiem un sociālajiem partneriem. Kopumā tika organizētas vairāk nekā 50 tikšanās ar ministriju un to padotības iestāžu pārstāvjiem, pašvaldību vadītājiem, izglītības iestāžu pārstāvjiem kā arī sociālo un sadarbības partneru, nozares organizāciju pārstāvjiem.

Vairākas tikšanās notika ārpus Rīgas, OECD eksperti apmeklēja izglītības iestādes Rīgā, Aizkrauklē, Rēzeknē, Gulbenē un Daugavpilī, tai skaitā privātās izglītības iestādes un etnisko minoritāšu izglītības iestādes.

Ziņojumā iekļautas rekomendācijas Latvijas izglītības sistēmas attīstībai, koncentrējoties uz noteiktiem izglītības etapiem: pirmsskolas izglītību, sākumskolas un pamatzglītību, vidējo vispārējo un profesionālo, kā arī augstāko izglītību.

2015. gada 18. novembrī Izglītības politikas komitejas sēdē Latvijas delegācija prezentēja nacionālo izglītības sistēmu komitejas locekļiem. Vienlaikus OECD eksperti prezentēja Ziņojumu par Latvijas izglītības sistēmu. Pamatojoties uz sniegto informāciju, OECD Izglītības politikas komiteja sniedza pozitīvu vērtējumu par Latvijas izglītības politikas atbilstību OECD juridiskajiem instrumentiem, kas savukārt tuvināja Latvijas iestāšanos OECD.

2016.gada 19.maijā Ziņojums tika oficiāli publicēts un publiski prezentēts Rīgā, LR IZM rīkotajā pasākumā.

OECD (2016), Education in Latvia, Reviews of National Policies for Education, OECD Publishing, Paris.

Latvijai jāturpina uzlabot izglītības kvalitāti un vairāk jākoncentrējas uz vienlīdzību, uzskata OECD

Saskaņā ar jaunu OECD ziņojumu Latvija kopš neatkarības atgūšanas 1991. gadā ir būtiski uzlabojusi savu izglītības sistēmu, tomēr vēl ir jāveltī daudz pūļu, lai paaugstinātu izglītības standartus un...

19.05.2016. [Projektu aktualitātes](#)

Andreass Šleihers: "Valstu izglītības politikas pārskati: izglītība Latvijā. Progress, izaicinājumi un rekomendācijas"

 http://izm.gov.lv/images/OECD/Latvia_accession_review_report_launch_ASchleher_Riga_19052016.pdf

OECD ZIŅOJUMS "ATBALSTOT PEDAGOGU PROFESIONALITĀTI. IESKATS PĒTĪJUMĀ TALIS 2013"

"Atbalstot pedagogu profesionalitāti. Ieskats pētījumā TALIS 2013", OECD Publishing, Paris, 2016. ("Supporting Teacher Professionalism: Insights from TALIS 2013")

Ziņojumā iekļautās rekomendācijas pedagogu profesionalitātes atbalstīšanas rīcībpolitikai: http://www.oecd-ilibrary.org/education/supporting-teacher-professionalism/policy-recommendations-to-support-teacher-professionalism_9789264248601-8-en

OECD ZIŅOJUMS "IZGLĪTĪBAS POLITIKAS PĀRLŪKS: LATVIJA" (Education Policy Outlook: Latvia, OECD, 2017.) Ziņojums koncentrējas uz trim galvenajām tēmām: izglītojamie (izglītības kvalitāte, sagatavošanās turpmākajām dzīves gaitām), izglītības iestādes (to darbības uzlabošana, novērtēšanas mehānismi) un izglītības sistēma (pārvaldības procesi, finansēšana). <http://www.oecd.org/edu/Education-Policy-Outlook-Country-Profile-Latvia.pdf>

OECD ZIŅOJUMS "IZGLĪTĪBAS POLITIKAS PĀRLŪKS: LATVIJA" (Education Policy Outlook: Latvia, OECD, 2019.) Ziņojums papildina 2017.gada informāciju un piedāvā izglītības politikas, tās izaicinājumu un sasniegumu analīzi, kā arī ieskatu par reformām, kurām ir ietekme uz izglītojamajiem, izglītības iestādēm un izglītības sistēmas pārvaldību un finansēšanu. <http://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Latvia-2020.pdf>

PUBLIKĀCIJAS ZINĀTNES JOMĀ

“OECD darbs ar zinātņi, tehnoloģijām un industrijām”, OECD Publishing, Paris, 2014. (OECD Work on Science, Technology and Industry 2014) <http://www.oecd.org/sti/sti-brochure.pdf>

“OECD pārskats par zinātņi, tehnoloģijām un industrijām 2014. gadā”, OECD Publishing, Paris, 2014. (OECD Science, Technology and Industry Outlook 2014) <http://www.oecd.org/sti/oecd-science-technology-and-industry-outlook-19991428.htm>

“OECD rādītāju apkopojums par zinātņi, tehnoloģijām un industrijām 2015. gadā”, OECD Publishing, Paris, 2015. (OECD Science, Technology and Industry Scoreboard 2015) <http://www.oecd.org/sti/oecd-science-technology-and-industry-scoreboard-20725345.htm>

CITAS PUBLIKĀCIJAS

“Ieguldām jauniešos: Latvija”, Latvijas Labklājības ministrija, 2015. http://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/investing-in-youth-latvia_9789264257405-lv

“OECD ekonomikas pārskati: Latvija 2015”, OECD Publishing, Paris, 2015. (OECD Economic Surveys: LATVIA 2015) http://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-latvia-2015_9789264228467-en

“OECD darba tirgus un sociālās politikas izvērtējumi”, OECD Publishing, Paris, 2016. (OECD Reviews of Labour Market and Social Policies) http://www.oecd-ilibrary.org/social-issues-migration-health/oecd-reviews-of-labour-market-and-social-policies-latvia-2016_9789264250505-en

NODERĪGAS SAITES

[OECD publikāciju datubāze](#)

[OECD Education GPS: e-instruments, statistikas datubāze informācijas atlasīšanai](#)

[OECD statistikas datubāze](#)

<https://www.izm.gov.lv/lv/sadarbiba-ar-oecd>